

La Veu de la Comarca

Setmanari Regionaliste de Tortosa

ANY I.

PUGNA PRO PATRIA.

NUM. 2.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Tortosa al mes. 0'50
Fora semestre. 3'00

DIRECCIÓ Y REDACCIÓ

Carrer del Parque, N.º 8.

Tortosa 18 Janer de 1903.

La Redacció no fa seus los conceptes ni contenguts dels articles firmats o copiats.

A "La Veu de la Comarca,"

AB MOTIU DE SA SURTIDA

Visca molts anys «LA VEU DE LA COMARCA»
Setmanari que 's diu regionalista,
Visca molts anys porque no es centralista
Ni de partit te marca;
Visca, porque ha vingut a fer la guerra
Als ingrats que renegan de sa terra.
No t'embranquis en glosas de sa gloria,
Del penó groch y roig deixa l' historia,
No retreguis sas gestas
Que no estém ni per bombas ni per festas,
Ten present que la tasca que t' pertoca
Es procurar desembullar la troca.
Si no tens devant teu la carretera
Ben plana y engravada,
Tens al menys un curriol que sols espera
Que cada jorn s' hi doni una petjada;
Ja veuràs com a cop de caminarhi
Ab tota llibertat podrem pasarhi.
La llebor ja es llemsada,
La calor dins la terra l' encalhua,
Restá aqueixa esponjosa y abonada,
Falta sols que la fals no vagui un dia
Arrencant la mala herba que s' hi cria.
No podia Tortosa,
Muralla de ponent, deixar de tindre
Una Veu entusiasta y poderosa
La destal ja está llesta y manegada...
Cops al bulto, y més fort cada vegada!
Y encar que 's mal logrés la teva empresa,
Y la tasca que empres resultés xorca,
Encara que 'ns allessin una forca
A cada esglesia que en catalá 's resa,
Haurian vist que 'n nets de 'ls Almogávors
Foren vensuts... després de ser cadávors.

JOAN DE LA C. RIBERA.

Ereginals, Janer 1903.

El Regionalisme a Irlanda

D'una carta rebuda aquets dias d'un amic nostre, que ha fet una estada d' alguns mesos a Dublin, plaunos copiarne alguns trossos, ahont conta l' actual renaixement de la llengua gaélica les males intencions dels governs que l' enrunaren y la debilitat dels irlandesos que 's ajudaren en aquesta tasca criminal. Els catalans podem y debem apendrehi molt: de tot aixó en tenim exemples a casa: y ara ho fa més del cas la darrera etzguellada d' en Romanones, que portava tot el verí de la pitjor intenció inglesa. Diu donchs aixis: Dublin 31 de Desembre de 1902.

Desitjo que t' hagin probat els turrons de Nadal. Jo, gracies a Deu, so tingut unes festes bones, encara que de turrons no 'n so pas pogut tastar. Es cosa que aquí no s' estila; en cambi no deixan de tindre els irlandesos son equivalent, ó sian panets fets d' una pasta semblant a la del pa de pessich, en que hi ha barrejades panses de les més remenedes. Es costum aquí per Nadal enfamar les cases, y iapa min-

yons! veurias com tothom corr a buscar boix, eura etz, pera guarnirho y adornarho tot, deixant les coses de manera, que t' dich que 'n fan de goig. No obstant per lo que so vist em sembla que les festes de Nadal en familia no son aquí tan típiques y patriarcalis com en lo nostre pais.

No sé si estarás enterat del gran moviment que hi ha a Irlanda fa quatre ó cinch anys, pera conservar ó millor dir, restablir la llengua gaélica, la principal de les llengües céltiques. Dich la principal, porque ni 's dialectes del gaélich, com son los que 's parlan al Nord d' Escocia y a la illa de Manck, ni les llengües de l' altra branca céltica anomenada británica, com son la que 's parla en lo pais de Gales ó sia la llengua kimrica, la córnica ó la de Cornish, y la armórica, aqoes, la de la Bretanya francesa, posseeixen una literatura tan rica com la gaélica, ni son parlades per una nació de carácter tan ben definit y de passat tan gloriós com té la nació irlandesa. Donchs be, aquesta llengua, que abans era parlada per més de vuyt milions de persones, avuy la parlan solsament unes sis centes mil en les terres ponentines

d' Irlanda; en les altres parts no mes parlan d' inglés, y no sabén del gaélich més delo que sabén del hebreu ó del sanscrit, apesar de que un sigle enrera tothom hi enraonava. Com ha sigut que en un sigle hagin perdut la llengua? Verament es una cosa ben extranya, y els mateixos irlandesos no se 'n han donat compte fins ara, en que parodian una frase ben coneguda, «Irlanda ha gemegat al veures inglesa en la llengua.»

No obstant ells ne tenen la culpa. Lo que no havian pogut conseguir les persecucions més terribles dels inglesos, ho ha assolit el despréci que 's irlandesos varen sentir per sa propia llengua, apesar de ser tant hermosa, é intrinsecament considerada fa molta avantatge a la inglesa que no es més que una barreja de llengües, encara que predomini l' element saxónich. La historia es la següent: Els inglesos havian privat que 's católics rebessin instrucció; d' aquí va venir que la major part dels irlandesos no savian de lletra, y ja tenim que l' estigma d' ignorancia can sobre 's que parlan va creixer quan lo govern inglés va permetrer escoles católics, pero ab la condició que se ensenyés tot en inglés. En efecte, els qui havian anat a estudi y havian aprés una mica d' inglés, per fershi veurer comensavan a parlarlo, lo qual portá que lo sol fet de no parlar inglés, ó millor dit de parlar gaélich, era signe de no haver anat a estudi, ó siga de no haver rebut instrucció, en una paraula de ser ignorant. La moda del inglés y el despréci del gaélich crexia d' una manera extraordinaria, quan lo poble veia que 's capellans sempre enraonavan en inglés, predicavan en aquesta llengua, y fins se contan cassos d' alguns rectoris, que quan algun feligrés els hi parlava en gaélich deyan ab tó imperios: «a mi se 'm parla en inglés», com si 'l parlarli en la llengua materna fos mancarli al respecte. Aixó 'm porta a la memoria aquell «hable usted en cristiano» ab que la gent forastera, qu' en altres centurries se ens va ficar a Montserrat, reganyavan als sensills y devots pelegrins que, quan anavan a visitar a nostra Moreneta, volian confessarse. Ab aixó, donada la extraordinaria influencia que té aquí 'l clero y la veneració y respecte que li porta 'l poble, pots pensar l' efecte que li fariatal comportament. Tothom se donava vergonya de parlar en gaélich, y els pares prohibian a sos fills el dir una paraula en aquesta llengua. Vet aquí com Irlanda en un sigle ha perdut sa noble, hermosa y antiquíssima llengua.

«Lo clero que tant va contribuir, tal volta inconscientment, pera fer perdre la parla irlandesa, ara es lo capítost del moviment de restauració, ja que per experiencia ha vist los máls resultas qu' ha donat lo cambi de llengua: la religió y la patria hi han perdut molt; puig ab la llengua inglesa han entrat les idees positivistes y materialistes ingleses, lo sentiment nacional ha minvat, y les costums se 'n han ressentit de debó.»

Ara dona pler de veurer l' entusiasme que regná. De prompte ja s' ha lograt fer perdre la preocupació de que parlar gaélich fa ignorant, en els collegis s' ensenya, s' han fundat escoles nocturnes pera ferlo avinent als treballadors, se celebran Jochs florals, es atenen concerts públics de cants irlandesos, se fan meetings de propaganda, en una paraula, treballan de valent. En poch temps han avenat molt: tenen alguns setmanaris, y en gayrebé totes les revistes es publican treballs en gaélich. Aquí a Dublin es veuen molts lletreros y anuncis en dit idioma; en una vila de poblacions el noms dels llengües. Aquest moviment es més entusiasta precisament allí ahont ningú ó molt poch parliava l' antiga llengua; en lo petit recó d' Irlanda que la conserva encara s' pot dir que no se 'n han adonat del renaixement. Co-nech jo moltes persones que tenencada dia hores senyalades pera fer exercici de parlar gaélich, y es veuen vells venerables que fan qui sabi los esforços encara que no sigui sino pera poguer saludar.

Y ara 'm dirás: «¿tu ha esperanga de que 's irlandesos surtin ab la seva? En bona veritat no ho sé; em sembla que 'l abandono ha anat massa enllá. No es lo mateix ressucitar, en lo propi sentit de la paraula, una llengua, que honraria, puliria y enjoyaria quan es menyspreuada si, pero viva y plena de sava, com ha succeit a Boemia y principalment a Catalunya, ahont, gracies a Deu, tothom pobres y ríchs, sabis y ignorants, fora de quatre benaventurats, han parlat sempre la llengua patria. Els irlandesos confian que la vinenta generació parlará gaélich; a mi gayrebé 'm sembla que l' empresa es massa heroica y gegantina. No obstant hi ha que confessar que l' entusiasme patri es capas d' empreses capdals; l' historia ho demostra.

Lo gaélich filologicament considerat es una llengua importantíssima, de modo que veig molts llingüistes que la comparan al sanscrit. Els irlandesos diuen que 's fundadors de la nació irlandesa foren celtes vinguts d' Espanya, la tradició ha conservat lo

nom del capdill que 's menava y es deya Milesius. Fa poch dies vaig anar a veurer el museu de Dublin, y tingui un gran plaer de veurer entre altres antiguitats varies inscripcions céltiques escrites en caracters ó lletres oghámiques. Generalment les lletres están gravades en un dels cayres de grosses pedres de forma prismática. Actualment lo gaélich s' escriu ab los caracters del llafí antich, excepte tres ó quatre lletres.

Adeusiau.

T. DE D.

Ensenyances de l' historia

II

Instalació de la cort a Madrid

Carles I d' Espanya y V d' Alemanyia pot considerarse com lo primer rey que va reunir en un sol los ceptres dels dos estats d' Aragó y Castella baix la denominació d' Espanya, puig la fusió no va ser completa durant lo regnat dels reys católics, y 'l de son narse per sa brevetat.

Embargada l' atenció del César per la gobernació de diferents estats, tots importants y distants uns d' altres, y en un dels quals se vá promoure durant son regnat una de les revoltes mes trascendentals en l' historia de l' humanitat, no 's vá dedicar en preferencia a les coses d' Espanya, de la que vá estar molt temps absent. En son regnat, aventurers valents, audassos y afortunats se van conquistá un nom gloriós, adquirint pera la corona de Castella los inmensos territoris de l' América central y meridional. En les incessants guerres que va sostindre aquell rey contra moros, turchs, protestans, francesos y alguns estats italians, comanava exercits, compostos d' alemanys, flamencs, italians y espanyols. Va deixar Carles I per herencia a Espanya lo record d' un regnat gloriós, desde 'l punt de vista militar, com cap altre n' hi ha pogut haver pero sentant uns precedents quins desenrotllo y consecucions no van ser gens favorables pera la pau, prosperitat y bon regim de la nació, ja per les complicacions internacionals que van seguir, ja porque l' inmens poder d' aquell monarca y la manera com va sofocar les sublevacions populars de Castella y Valencia desequilibraren la balansa entre la representació nacional y 'l poder real, baixan aquella y pujant este massa.

Lo fil de Carles I, Felip II, de sembrassat de l' atenció que 'l govern d' Alemanyia absorvia a son pare, va proposarse se un monarca purament espanyol, y,

despartament y aixís com l' altre dia celebravam el magnífic discurs pronunciat pel president del «Rat Penats», ens complayem avuy en enviar una coral expressió d' encoratjament al periòdich *La Libertad*.

Aquet periòdich, ben acreditat a València, dedica especial atenció als problemes relacionats ab el regionalisme, comentantlos ab molt fervor. El darrer número arribat, publica un entusiasasta article denunciant en defensa dels nacionalistas vascongats; la carta den Campion, que ja dehuen conèixer els nostres lectors, cantant las excelencias de la llengua catalana; diferents notes sobre l' Decret den Romanones y adequats comentaris respecte á la significació del nomenament d' alcalde de Barcelona a favor del senyor Monegal.

Además de tot això, en el mateix número s' hi llegeix un simpàtic article escrit en valencià, que comença afirmant que 'l periòdich «trenque hui els moles de la rutina y se presente al públich embarrussat en un tros de manta valenciana, que molt be poguera lligarse a la punta d' una canya com la faixa del invicte Palleter y servir de pendó pera conseguir les glorioses tradicions de esta hermosa región valenciana.»

Acaba l' article dient: «¡Tot per València y pera València! Aquesta es la senyera que deuen enarboliar els nostres germans pera assolir la seva completa regeneració.»

Campanya electoral

La Junta Permanent de la «Unió Catalanista» ha enviat la següent circular a sas associacions adheridas:

«Unió Catalanista.—Junta Permanent.—Circular: Haventse de celebrar enguany eleccions administrativas (provincials y municipals)

y legislativas, vos recordem els acorts de l' Assamblea de Tarrassa als que deuen subjectarse 'ls elements que constitueixen la «Unió Catalanista». Y al donar trasllat dels esmentats acorts a totes las entitats adheridas, aquesta Junta té la convicció ferma que no 'l caldrá fer us de las facultats que 'l concedeixen las bases 5.ª y 7.ª

Com que la intervenció directa del Catalanisme sols pot exercirse en las eleccions legislativas per esser las úniques que tenen caràcter polítich, la Junta Permanent recomana a las entitats adheridas que pensin concórrer a la lluita electoral pera diputats a Corts, procurin posarse d' acort, conservant sempre la propia personalitat, ab tots els elements autonomistas de la seva circumscripció pera evitar competencias de cançidats que en definitiva resultarian favorables al enemich comú. Y si aquesta inteligencia patriòtica no 's pot assolir, abans de presentar una candidatura de la «Unió Catalanista» que tingui de posarse enfront d' una ú altras candidaturas autonomistas, es preferible, abdicant d' un mal encés amor propi, no fer candidatura y votar al altre ó altras candidats autonomistas que 's presentin.

Fentho aixís donarèu una prova més d' amor a la causa de Catalunya.

Visquéu molts anys.

Barcelona 1. de janer de 1903.
—Per A. de la J. P.— El president, Joseph M.ª Roca.— El secretari accidental, Frederich Pujolá y Vallés.»

NOTICIES

Per mostra de les tendres y sentides paraules que digue lo Reverent Dr. D. Tomás Bellpuig als xichs y xiquetas en l' acte de repartirlos les presenta-

lles dels Reys, ne copiem alguns parrafos que publica el setmanari local *La Libertad*: Ara, fills meus, aquí Tortosa se fan molts pecats, ara hi han molts tortosins que reneguen a casa y pels carrés y per tots los puestos, y la Mare de Deu ja no 'ns estima tant y nostre Senyor qualsevol dia s' enfadará y 'ns castigará a tots. ¿Vritat que vatos no voleu que Deu mos castigue? ¿Vritat que no voleu que Deu castigue a la vostra estimada ciutat? ¿Vritat que no voleu que 'l vostre amigué, lo bon Jesús, s' enfade en los que han fet vindre als Reys magos pera que vos portes sen coses?

Pos vatos, tan menudets com sou, ho podeu impedir, vatos podeu ajudá a fé que Tortosa torne a sé la ciutat estimada de Deu y de la Mare de Deu. Y pera sé agrahts als bons tortosins, ho fareu. ¿Vritat que sí?

«Y ara, encara que sou menudets, ja podeu comensá a conèixer qui son los que vos estimen y 'ls únichs que fan cas de vatos. Quan siguesseu grans, los homens dolents vos prometran moltes coses, riqueses, felicitat y bona vida si 'ls voleu seguir y 'ls voleu ajudá a sé diputats y ministros y amos d' Espanya. ¡No 'ls cregueseu, fillets meus! Son partidaris del dimoni, y 'l dimoni no més promet pera enganyá. Lo que volen es pujá a costelles vostres pera no recordarse després ja de vatos y dexarvos consumi a la miseria si no vos passen coses pitjós. Los únichs que vos cumplirán lo que vos prométguen, los únichs que 's sabrán sacrifica per vatos quan siguesseu grans, com se sacrifiquen ara que sou menudets, serán los homens de religió, los que creuen en Deu y segueixen les

doctrines que Jesús mos va ensenyá.

L' entusiasme que anima en casi bé tots els districtes de Catalunya als elements autonomistas, demostra eloquentment els progressos realitzats en l' educació política del nostre poble per la forsa del ideal catalanista. Aquella massa neutra, tan allunyada abans de las lluitas políticas, está avuy per tot arreu resolta y decidida a exercitar els seus drets y a ferlos respectar, defensantlos de las *tupinadas* dels cacichs y de las brutals escomesas dels seus aliats els pseudo *libertaris*.

Per més que extremin uns y altres las sevas acostumadas malas arts, tot sera impotent pera defensar un monopoli que s' esca hi escapa de las mans.

Es possible que 'l partit nacionalista lluyti encara en algún altre districte.

Lo diumenje passat, durant la missa de 8 y 1/2 en la esglesia de Sant Antoni, pujá a la trona l' il·lustrat sacerdot, nostre particular amich, D. Salvador Rey, y dirigi la paraula al públich, en tortosí.

Acabada la missa, ens cridá la atenció una conversa entre dos dones, en que una d' elles deya: *Axi m' agrada que mos parlen de manera que ho entenguessem, porque a mi la veritat mana, moltes vegades me passa que després del sermó, me quedo tan dijuna com antes..*

L' esmentat sermó va ser lo primer d' una serie que en la

mateixa forma y a la mateixa hora continuará tots los diumenges a dita esglesia.

Ab verdadera satisfacció veyem estendre la costum de portá la paraula de Deu al cor del poble en lo llenguatge qu' ha mamat, y unich qu' enten. De seguir aixís no vauriem repetit lo cas d' aquella beata que preguntantli que li havia semblat d' un sermó digué:—*Ha degut sé mol bé porque no he pogut entendre ni una paraula.*

Van per bon camí 'ls passos que fan els organitzadors de la Academia de la Llengua Catalana a Barcelona, a fi de conseguir que una persona molt rica y encoratjat catalanista, fassi donació a la mateixa d' un edifici que té, apropiat al objecte de la nova institució.

Els nacionalistas vascongats treballen ab ardor pera les próximes eleccions de diputats a Corts, presentant per Bilbao a en Sabi Arana, que 's espera obtingui una brillant victòria.

Per Ondarroa será votat en Sota y per Guernica l' Acillona, que compten ab moltes probabilitats d' éczit.

S' assegura qu' alguns elements caciquistes, han retirat les seves candidatures.

Tarjetas al mentit

à peseta el cent.

Tortosa: Imp. Foguet, P. Hospital

Romanos, conforme se vé en el Flavio Vopicio. De los Indios escribe la Historia tripartita Eclesiastica, que guardaban las escrituras de las genealogias, y familias en el lugar mas guardado del Templo, como si dijeseamos en la Sacristia, confiados que de allá no abian de ser tocadas, antes bien inviolablemente guardadas, por la seguridad y respeto del lugar. Dejo de dezir una infinitud de Escritores de diversas naciones, que en epilogo trahe Ravicio Textor, y concluyo con la vigilancia y cuidado que tuvo la S. Sede Apostolica, quando en los principios de la Iglesia: le dió presto Notarios que guardassen, y conservassen las preciosas memorias, y ricos joyeles de las Virgines, esmaltados, y matizados con la sangre del martirio, las verdes esmeraldas de los Continentes y Confesores: los colorados Carbúnclos de los Martyres, y el preciosissimo oro de los Doctores, como consta en el libro Pontifical Romano, en Eusebio, y Platina; Cesar Baronio, Ilescas, y otros, y el Emperador Justiniano dijo en las instituciones de su temporal imperio, era inconveniente hubiese ignorancia en las cosas de la antigüedad.

No digo yo muy illustre y Reverendo Cabildo, y señores míos, que esta Ciudad aya tenido falta desto, porque bien cierto es que todo lo que della digo, y de sus antepasados escribo, no lo aya hallado escrito en los Archivos y en diferentes Autores, que hacen mención desta antiquissima Ciudad, y de sus valerosos hijos, y Ciudadanos, que bien se vee que que lo que se dice, de aquella antigua Hibera, se dice de nuestra Tortosa, y lo que Zurita, y otros escriben de Villamarin, Despuches, Jordanes, Oliveres, Cerdanes, y otros muchos que lo dicen de nuestros Ciudadanos que tanto honraron a su patria: mas estos Autores no dicen que fuesen hijos naturales de Tortosa, ni menos ellos, ni otros han escrito en particular de nuestra Tortosa, y para que el mundo sepa (como es razon) que esta Hibera es Tortosa y estos valerosos varones son hijos de esta Ciudad, he querido hacer una recopilación, no de los más, sino de los menes y también por ver olvidados los hazafiosos hechos de un tan valiente Ciudadano nuestro D. Juan de Aldama, atribuyendo la pri-

APROBACION

Por comisión del illustre señor Jusepe Simon Doctor en ambas Derechos, Paborde de la S. Iglesia de Tortosa, Arce-diano de Culla, Oficial, y Vicario General del Ilustris. señor don Agustin Espinola, Cardenal meritissimo de la S. Iglesia Romana, Obispo de Tortosa, he visto, y leído yo I. B. Ferrer, Doctor en S. Teologia, Canónigo Penitenciario en dicha iglesia mayor, el presente libro, intitulado DE LA S. CINTA QUE LA VIRGEN NUESTRA SEÑORA DIÓ Á LA CIUDAD DE TORTOSA, DE SU NOMBRE, ANTIGÜEDAD, Y GRANDEZAS, Compuesto por Francisco Martorel, y de Luna, hijo de dicha Ciudad: y por quanto no he hallado en él cosa que repugne, y contradiga á nuestra S. Fé, y costumbres: antes bien sana y católica doctrina, acompañada de curiosidades varias, y diferentes Historias, por las cuales se podrá espaciar, y entretener con algún provecho el ingenioso Lector: por tanto digo que es digno de que se imprima, y salga á luz, porque el Autor se anime para otras mas y mayores obras. En Tortosa, á los 30 de Mayo, 1625.

EL CANÓNIGO FERRER.

MORESO
 Gran botiga de calsat
 de totes classes
 SABATES Y BOTINES D'IVERN
 Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.
 Casa fundada l' any 1866.
PREUS FIXOS VENTES AL CONTAT.
 PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU
 TORTOSA

Librería fundada 'l sigle XVIII
Francesch Mestre
TORTOSA

PUBLICACIONS CATALANES:
 Obres de Mossen Jascinto Verdaguier
 » » Tomás A. Rigualt
 La Santa Missa—llatí y catalá—pasta 1 peseta
 Lo catalá devot—nou devocionari—pasta 1 peseta
 Los set diumenges de San Joseph—pasta 1 peseta
 » » » rústica o'50 peseta
 Doctrina cristiana—cartonet—o'50 peseta

DEPOSIT DE PAPERS, CROMOS Y ESTAMPES
A. OLIVERES
 METJE
 Ex-alumne del Hospital de Paris.
 Ex-ajudan de la Clinica de malalties dels ulls del
 Dr. Galezowski.
 CONSULTA DE 11 A 12 Pasatge Franquet, Pral.
 TORTOSA

ARTHUR MESTRE
 Gran surtit de Petaques, Paraygües, Pipes, Parasols, Bastons,
 Colls, Dinyes, Mitons, Mitjons, Juguets, Puntilles, Brodats,
 Perfumeria, Acordeons, Objectes pera regals,
 y tota clase d' articles pera barbers.
 GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESES EN
 CARTO I TOTES MIDES Y VENTALS DE TOTES
 CLASSES, CORDONES, GUANTS, etc
 Carrés d' En Carbó 11 y 13 y Pescadors 1.
 TORTOSA.

¡INCREDIBLE VERDAD!
 Unica y veritable ocasió para gastar los quartos com cal-regalos d'importancia, quin valor supera sempre al dels cos. Objectes d' or de lley garantizats (18 quilats) y enlluernadors brillants, químicament perfectes, de més válua, per son constant esplendor y llimpiesas, que 's verdaders. Descomposició de llum, llimpiesas, lapidació perfecta, imitació maravillosa.
5.000 pesetas
 á qui distingeixi aquestos brillants Alas-ka dels llegitims. Gran Premi en la Exposició de París.
 Anell pera home, or brillant 50 ptas.
 » » » brillant molt gros 100 »
 Agulla pera home. 25 »
 » » » 50 »
 Anell pera senyora ó senyora 25 »
 » » » 25 »
 Arracades (parell) pera senyora 25 »
 » » » 50 »
 Arracades (parell) pera senyora 100 »
 » » » (verdader regalo) 25 »
 Medalles oro de ley, en la exhibició de la Purissima. esmalte de Florencia, y brillant Am: Alaska 100 »
 Si envian per correu franc de tot gravito, en caixetas certificadas y declaradas mercancias, pera tota Espanya é Illes. No se servirá cap pedido que no siga antes convingut el pago.
 Pera la mida de les anells, basta pendrer en un fil la grosaria del dit.
 No 's fan descuentos; no 's donen presentacions ni s' envien mostres, gratis y franc el Catálogo Ilustrat.
 Al comprador que no estiga conforme ab la mercancia si li tornaran los quates tot seguit.
 Dirigitse al representant general y únic de la Societat 'Oley Brillant, Anís Alaska, G. A. Buyas, Corso Romano 104 y 105, Milán (Italia).

Drogueria, Perfumeria, Ultramarins, Comestibles y Colmado
Yda. de F. Canivell y Sala
 Angel, 6 y 8.--TORTOSA

Complert surtit en
 Pastes pera sopa, llegitimes de Mallerca
 Conserves de totes classes
 Abadeijo l.º; coa foradada
 Mantegues
 Formatges
 Embutits
 Fiambres
 Articles fotogrífichs
 Productes químichs
 Aigües minerals
 Especifichs nacionals y estrangers
 Colors y barnissos
 Broches y pinsells
 Barnis mineral
 Cafés
 Cacaos
 Thés
 Chocolates
 Bombons
 Galletes y biscuits
 Aixarops y horchates
 Carburo de calci
 Petróleo refinat
 Explosius, meches y perdigons
 Abonos
 Sofres
 Sulfat de coure
 Llavós

Vins de taula, generosos y champany
Licors del pays y extrangers

Facultas ab ordinario
CONCESSA

Nos Josephus Simon Presbyter V. I. D. Propositus Cedia Dertosa Archidianus de Culla, et pro Illustrissimo, et Reverendissimo D. D. Agustino Spinola misericordia Divina S. R. E. Diacono Cardinali SS. Cosmi et Damiani, Dei et Apostolicae Cedis gratie Episcopo Dertusensi, Regioq; Consiliario et indicta Civitate, et Diacesi in spiritualibus et temporalibus Officialis, et Vicarius Generalis, etc.
 Liber Francisci Martorrell de Luna, de Cingulo Beato Mariae, typis mandari poterit in hac Diocesis, vulgari licet stillo, singulare Deiparæ beneficium, cultiori, omniunque linguæ prædicandum en ulget, cum nihil in eo fidei dissomun, multa quæ in Dei laudem Dertosa que splendorem cedant, Docto Joannes Baptista Ferrer Canonicus Penitenciaris, delectus sensor invenerit. It circo has litteras concessionis testes, manu nostra subscriptas, et per Illustrissimi domini mei Cardinalis Seeretaryum relatas in tabulas duximus emittendas. Dat. Dertosa in Palacio Episcopali, dice secundo Juny, Anno Christi NDCXXV.
 SIMON †
 LOCUS REGISTER.

Al muy Ilustre y Reverendo Cabildo de la Santa Iglesia de Tortosa, y á los muy Ilustres, y Magníficos Señores Procuradores de dicha Ciudad.
 No ha avido en el mundo nación, por famosa que fuesse, ni República bien ordenada, que dejase de conocer necesitaba de tener personas, que conservassen, y observassen las memorias, y propusiesen al vivo al Pueblo los hechos antiguos, y de sus antepassados: ni ha avido nación tan barbara, que no procurasse dejar memoria de si en adornados sepulcros, Piramides, Columnas, caracteres y señales: o que en escrituras, Crónicas, y Anales constasse de sus hechos, y se perpetuasse su memoria. Esto se vee ya desde la segunda edad del mundo: como en el principio de ella, conforme lo escribe Beroso, y Beuter. Saliendo Noé del Arca, puso en aquel lugar de la salida, una Ara ó piedra y en ella escrita la memoria del diluvio: para que jamás se olvidassen dellos venideros. Los hijos de Sed, segun lo escribe Josefo Indio por temor de que si el mundo se abia de perder otra vez por agua (como había acaecido en tiempo de Noé) ó si por luego conforme lo habían oido dezir, que se había de consumir, se acabaría tambien con tales tiempos la memoria de ellos, y de sus prohezias, queriendo prevenir este peligro, edificaron y levantaron dos Columnas (ó siete, conforme lo dize S. Antonio) la una de Marmol, porque no se acabasse con agua: y la otra de ladrillo, por que el fuego no pudiese consumilla. Dentro las cuales pusieron ciertas escrituras y memorias de sus Anales, para que se conservassen, y los venideros tuviessen noticia dellos. Los Caldeos, Persas, y Egipcios, no solo se contentaron con tener escritos Anales, y memorias antiguas, sino que tenían personas diputadas, para continuarlas y guardarlas. Lo propio se dize de los